

1. CONSOLIDAREA CERCETĂRII, DEZVOLTĂRII TEHNOLOGICE ȘI INOVĂRII

Ce dorește UE să realizeze?

- inversarea declinului economic prin investiții în cercetare, inovare și spirit antreprenorial, prin **3% din PIB-ul UE** combinat cu investiții publice și private în cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare.

Cum?

Prin "**specializare inteligentă**". Ideea este că fiecare teritoriu din UE are propriile sale valori (active) specifice: identificarea acestora și investițiile pentru a genera creștere economică vor contribui la realizarea obiectivelor UE 2020. Ideea este, de asemenea, că prin construirea unei economii puternice bazate pe cunoaștere se va rezolva criza economică.

UE va finanța investițiile în cercetare și inovare, prin FEDR. Pentru ca aceste investiții să fie eficiente, acestea trebuie să fie parte a unei viziuni strategice. Din acest motiv, Comisia Europeană stabilește ca o condiție prealabilă pentru finanțare obligația de a defini o "**strategie de cercetare și inovare pentru specializare inteligentă**" ("RIS3") sau Strategie de specializare inteligentă. Această condiție se va aplica la finanțarea celor două prime priorități CSC (Cercetare și Inovare și Agenda Digitală), inclusiv **finanțarea transferului de cunoștințe și susținerea inovării plătite prin intermediul FEADR.**

Ce este o «Strategie de specializare inteligentă»?

"Specializarea inteligentă' înseamnă identificarea caracteristicilor unice și a valorilor din fiecare țară și regiune, evidențiind avantajele competitive ale fiecărei regiuni, raliind actorii regionali și resursele în jurul unei viziuni bazate pe excelență a viitorului lor. Aceasta înseamnă, de asemenea consolidarea sistemelor regionale de inovare, maximizarea fluxurilor de cunoștințe și răspândirea beneficiilor inovării în întreaga economie regională."

Strategia de specializare inteligentă a unei țări sau regiuni ar trebui să fie elaborată printr-un proces de *"implicare a principalelor părți interesate de inovare. Întreprinderile, centrele de cercetare și universitățile ar trebui să conlucreze pentru a identifica cele mai promițătoare domenii de specializare ale unui stat membru sau ale unei regiuni, dar, de asemenea, punctele slabe care împiedică inovarea acolo. Autoritățile naționale sau regionale trebuie apoi să elaboreze un document, care să evidențieze strategia propusă pentru acea țară sau regiune și, în special, investițiile planificate, publice și private, inclusiv din fondurile structurale pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare"*.

Sursă: [RIS3 Factsheet](#)

UE a creat o platformă de **specializare inteligentă** pentru susținerea elaborării strategiilor:

Click aici pentru a afla mai multe: <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

Reprezentați o organizație montană interesată de cercetare și inovare sau ați fost implicat în elaborarea strategiei de specializare inteligentă? Dacă nu, afla care sunt actorii!

Cum vor fi combinate diversele fonduri UE?

UE finanțează cercetarea și inovarea, prin intermediul politicilor de dezvoltare teritorială și prin finanțarea orientată spre cercetare și inovare. În următoarea perioadă de programare, actualul program-cadru pentru cercetare și dezvoltare și CIP vor fi unite într-un singur program pentru cercetare și inovare, "**Orizont 2020**". Pentru a evita suprapunerile, CSC descrie tipurile de acțiuni care vor fi finanțate prin FEDR, în comparație cu Orizont 2020.

	ERDF	Horizon 2020
Capacity building	✓	X
Enhance R&I infrastructures	✓	✓
Modernising universities	✓	Excellence only
Technology audit	✓	✓
Partner search	✓	✓
Information campaigns	✓	
Research and innovation itself	X	✓

Ce sunt «Parteneriatele europene pentru inovare (PEI)»?

"Parteneriatele europene pentru inovare" reunes o gamă largă de părți interesate în a conlucra pe interese comune și proiecte orientate spre atingerea obiectivelor comune și promovarea inovării tehnologice sociale și organizaționale de succes."

" PEI acționează asupra **întregului lanț al inovării** și reunește toți actorii relevanți la nivelul UE, național și regional, în scopul de a: (i) **intensifica eforturile de cercetare și dezvoltare**; (ii) **coordona investițiile în demonstrații și obiective-pilot**; (iii) **anticipa orice reglementare și standard necesare**; și (iv) **mobiliza "cereri", în special prin intermediul achizițiilor publice mai bine coordonate pentru a asigura că orice descoperiri sunt rapid aduse pe piață.**"

În practică, PEI încerca să îmbunătățească comunicarea și colaborarea între cercetători și practicanți prin intermediul, de exemplu, "grupurilor operaționale". Până în prezent, s-a decis să se lanseze PEI pe patru teme: **îmbătrânirea activă și sănătoasă, apă, materii prime, precum și durabilitate agricolă și productivitate.**

Pentru a afla mai multe, vizitați pagina Innovation Union: <http://ec.europa.eu/research/innovation-union/>

Cum / cu ce pot munții contribui?

Populațiile de la munte și întreprinderile sunt deosebit de bine plasate pentru a dezvolta soluții inovatoare și idei noi, deoarece acestea **se confruntă cu provocări specifice, care necesită soluții specifice**, cum ar fi: schimbările demografice, schimbările climatice, creșterea concurenței internaționale atât în economii cât și în accesul la piețe, precum și un decalaj digital în creștere. Aceste **provocări sunt un mare stimulent pentru creativitate**. Promovarea inovării este calea cea mai promițătoare pentru a aborda aceste provocări, contribuind astfel la diversificarea economică și la

creșterea competitivității. **Inovațiile dezvoltate în munti pot fi o sursă de inspirație și soluții pentru restul Europei.**

Exemplele de inovație care au loc în zonele montane sunt variate și numeroase: producerea de energie, noi lanțuri de aprovizionare cu alimente, produse medicale noi, servicii noi de turism, accesul la piețe îndepărtate prin intermediul TIC, organizarea inovatoare a serviciilor...

De ce au nevoie munții pentru a avea o contribuție?

Procesul de inovare nu este neapărat specific munților. Cu toate acestea, crearea condițiilor necesare pentru inovare poate fi mai dificilă. Capitalului uman, **oamenii și antreprenorii** sunt de o importanță majoră. În zonele de munte, ca și în alte zone rurale sau îndepărtate, densitatea întreprinderilor și a populației este mai mică decât în orașe, numărul de instituții de învățământ superior este mai mic, accesul la infrastructură și servicii este mai dificil, iar distanțele între companii, potențiali clienți, institute de cercetare și furnizorii de fonduri adecvate sunt adesea mari. Acești factori duc la provocări în organizarea de întâlniri și cooperare între actori și în realizarea unei bune și intense circulații a ideilor. Accesul la finanțare este, de asemenea, o dificultate cu care se confruntă întreprinderile mici, de obicei, găsite în zonele de munte.

Exemplu de mod în care această prioritate ar putea fi rezolvată în zonele montane

- **Sprijinirea inovației în cadrul întreprinderilor de munte:** *«diseminarea și adoptarea de noi tehnologii, prin cooperare între toți actorii relevanți, pentru a ajuta companiile să dezvolte noi produse, procese și servicii și diversificarea economiilor regionale»*
  - Sprijinirea inovației în **sectoarele-cheie ale economiilor de munte:** științele vieții, bio-economie, energie, materiale, e-servicii, turism, îmbătrânirea sănătoasă și, în special:
  - Sprijinirea inovației în **sectorul forestier:**
    - Inovarea în domeniul mecanizării adaptate la pante mari: de exemplu, [ARPANA Formacion Forestal \(Navarra\)](#) a dezvoltat mașini noi și tipuri de formare asociate pentru punerea în aplicare a inovațiilor;
    - [PINS Skrad](#) (Gorski kotar, Croatia) susține inovația și competitivitatea IMM-urilor din sectorul transformării lemnului prin partajarea și transferul informațiilor tehnice pentru a permite tuturor clusterelor din domeniul lemnului, precum și centrelor tehnologice sau agențiilor de dezvoltare regională de a aborda deficitele structurale ale IMM-urilor și a stimula inovarea potențială a sectorului productiv.
  - Sprijinirea inovației în dezvoltarea de **noi produse și lanțuri de aprovizionare locale**, cum ar fi produsele alimentare, produse din lemn și artizanat:
    - Un proiect INTERREG numit [MEDLAINE](#) a produs niște rezultate foarte interesante în sectorul inovației și al transformării lânii. Astfel, acest sector tradițional, „old”, a fost transformat într-unul modern, capabil să producă textile foarte dezvoltate din punct de vedere tehnologic, având de exemplu, proprietăți medicale.
    - În zona de producere de ulei de măsline din Sierra de Segura (Spania), compania produce [POTOSI](#), unul din cele mai bune uleiuri de măsline din lume, dar cantitățile care pot fi comercializate la un preț care acoperă costurile de producție sunt mici. Profitând de conținutul mai mare de polifenoli benefici sanatații din uleiul de munte, compania a început să investească în produse cosmetice, crescând valoarea adăugată și potențialul de marketing.

- Crearea companiei [Materiale Banken](#), specializată în exploatarea lemnului din pădurile de munte, puțin accesibile, în nordul județului Hedmark (Norvegia), a condus la o mai bună exploatare a resurselor forestiere locale, reducerea importurilor din Rusia și încurajarea creării de noi produse din lemn pentru construirea și restaurarea clădirilor.
    - Dezvoltarea de noi produse cu scopul de a valorifica zonele împădurite abandonate: de exemplu [TICINORO](#), în Ticino, Elveția, unde noi produse au fost plantate, aduce noi venituri din cei 20.000 ha de castani plantați.
  - Sprijinirea **transferului de cercetare și cunoștințe din agricultură de munte**, de exemplu în domeniile:
    - **ameliorării genetice** a raselor montane tradiționale și soiurilor;
    - **eficienței resurselor și îmbunătățirii serviciilor ecosistemice** prin intermediul practicilor de management pastorale;
    - **utilizării eficiente a resurselor în culturi permanente** (irigare, fertilizare);
    - **îmbunătățirii calității** produselor alimentare și non-alimentare obținute în fermele de munte;
    - **gestionării eficiente și organizării** micilor întreprinderi și a lanțurilor de aprovizionare la scară mică.
  - Sprijinirea inovației în turism pentru a crește eficiența activităților consumatoare de resurse, cum ar fi sporturile de iarnă sau în legătură cu sezonabilitatea și (re)convertirea spre turismul de-a lungul anului:
    - Proiectul INTERREG [VETTA](#) are ca scop valorificarea și promovarea produselor de munte, prin răspândirea "culturilor de calitate" și utilizarea TIC-urilor pentru promovarea acestora, în scopul de a spori atractivitatea zonelor turistice montane prin inovare.
  - Consolidarea **transferului rezultatelor cercetării către utilizatorii finali**, ca urmare a recomandărilor din proiectul [mountain.TRIP](#) (www.mountaintrip.eu).
- **Dezvoltarea infrastructurilor de cercetare și educație în zonele de munte:**
  - Localizarea sucursalelor universitare sau antenelor din zonele montane;
    - [Universitatea din Highlands și Islands \(UHI\)](#) din Scoția oferă învățământ superior pe o mare diversitate de subiecte. Acest lucru permite studenților din zonă să obțină educație orientată în sectoare care oferă locuri de muncă la nivel local iar studenților din alte regiuni să cunoască zona și economia locală, prin venirea și studierea la fața locului.
    - "[Universita della montagna](#)" din Edolo, Lombardia, oferă educație orientată pentru aproximativ 200 de studenți și efectuează cercetări cu privire la munți și resursele de munte.
  - Crearea de centre regionale de excelență, cu activități care vizează potențialul specific al zonelor montane:
    - Hedmark County, Norvegia, a dezvoltat filiale de învățământ superior pe teme de naturii, turismului cultural, ingineriei, dreptului, finanțelor și utilizarea creativă a TIC în grădinițele din comunele Tynset, Røros și Trøndelag. Nu numai că oferă economiei locală personal mai bine calificat, dar atrage și mulți experți și profesori din diferite țări. Mai multe informații: www.padi.ma.org (GP Studii n° 38)
- **Facilitarea rețelelor de munte și clusterelor:**

- Încurajarea **legăturilor dintre cercetare, educație și economie** în zonele montane, prin oferirea de locuri pentru reuniunile față-în-față sau facilități pentru conferință virtuale;
  - [Tuomas-tecnocat](#) (o companie situată în Teruel, Spania) este lider în producția de mașini, echipamente și accesorii pentru tăiere, manipularea și depozitarea sticlei plate din Peninsula Iberică. Ei au lucrat cu Universitatea din Zaragoza - prin Universitatea Politehnică din Teruel - pe diverse proiecte de C & D & I.
- **Încurajarea cooperării intersectoriale la nivel de masiv montan:**
  - În Pirinei și în Masivul Central (Franța), o serie de organizații reprezentative ale diferitelor sectoare economice (agricultură, comerț, industrie ...) au creat structuri comune pentru a facilita colaborarea lor ([APEM](#) pentru Pirinei și [Maceo](#) pentru Masivul Central).
- Facilitarea și încurajarea clusterelor în zonele de munte:
  - [AlpsBioCluster](#) reunește universități și IMM-uri din spațiul alpin pentru a aborda aspecte munte relevante legate de științele vieții: e-ingrijirea pacienților izolați, monitorizarea poluării prin intermediul tehnologiilor inovatoare și a indicatorilor de masurare ...
  - [Clusterul turismului montan](#) din Norvegia reunește transportul, furnizorii, instituții de cunoaștere, parteneri și autorități, pentru a crea o triplă spirală specializată.

Mai multe idei privind inovarea și zonele de munte:

[Pagina tematică a Euromontana privind Inovarea](#) & [Declarația de la Lillehammer](#) (2010)

Inovația în zone de munte: [raportul celei de-a patra Bienale Europene a zonelor de munte](#)

